

Del 1

Utdanningsplan for spesialiteten

Arbeidsmedisin,

Oslo Universitetssykehus HF

Utdanningsplan for spesialitet **Arbeidsmedisin** med tidslinje for rotasjoner internt og eksternt ved bedriftshelsetjeneste

Del 2

Utdanningsplan for gjennomføring

Utdanningsplan for gjennomføring av spesialiteten Arbeidsmedisin ved Oslo universitetssykehus, Seksjon for miljø og arbeidsmedisin

Godkjent den 10.09.2019 av klinikkleder Morten Mowe, Medisinsk klinikk

Innledning

Formålet med **Del 1 Utdanningsplan med tidslinje for rotasjoner internt og eksternt** er å beskrive plan med oppbygning og rekkefølge for hele utdanningsløpet i spesialiteten, inkludert rotasjon i gjennomstrømstilling. På overordnet nivå beskriver planen når læringsmålene for spesialiteten *arbeidsmedisin* oppnås ved *Seksjon for miljø og arbeidsmedisin* ved *Oslo universitetssykehus*. Utdanningsplan beskriver den ideelle prosessen for akkurat dette utdanningsløpet. Planen beskriver en hensiktsmessig rekkefølge av læringsmålene, de ferdigheter som forventes oppnådd i hver ansettelse og krav til kompetanse ved start av rotasjon.

Formålet med **Del 2 Utdanningsplan for gjennomføring** er å beskrive hvordan aktiviteter skal gjennomføres og hvordan kompetansevurderingen av oppnådde mål vil finne sted i det daglige arbeidet. Dette beskrives lokalt for de avdelinger som inngår i utdanningsløpet ved *Seksjon for miljø og arbeidsmedisin* ved *Oslo universitetssykehus*. Beskrivelser fra utdanningsplanen for gjennomføring skal fylles inn i søknad om godkjenning av utdanningsvirksomhet.

Utdanningsplan for gjennomføring vil danne grunnlaget for **Del 3 individuell utdanningsplan** som den enkelte LIS skal ha i henhold til forskrift om spesialistutdanning. Den individuelle utdanningsplanen skal sørge for en gjensidig forpliktelse og være et verktøy for planlegging og oppfølging av den enkelte LIS.

Forkortelser

BHT	Bedriftshelsetjeneste
LIS	Leger i spesialisering
LM	Læringsmål
RAAO	Regionalt senter for astma, allergi og overfølsomhet
RH	Rikshospitalet
OUS	Oslo universitetssykehus
UAO	Utdanningsansvarlig overlege
UiO	Universitetet i Oslo

Innholdsfortegnelse

Innledning

Forkortelser

Innholdsfortegnelse

Del 1 Utdanningsplan for spesialiteten arbeidsmedisin

1.1 Utdanningsplan med tidslinje (tabell)

1.2 Krav til kompetanse før rotasjon

Del 2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten

2.1 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten arbeidsmedisin fast ansettelse

2.1.1 Hensikt og målsetning

2.1.2 Beskrivelse av det enkelte sykehus/avdelingen(e) i helseforetaket

2.1.3 Utdanning

2.1.4 Veiledning og faglig utvikling (leger i spesialisering)

2.1.5 Supervisjon av leger i spesialisering

2.1.6 Felles kompetansemål (FKM)

2.1.7 Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål og egnethet

2.1.8 Internundervisning

2.1.9 Forskningsaktiviteter

2.1.10 Evaluering og revisjon av utdanningsplanen

2.1.11 Annet

2.2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten arbeidsmedisin gjennomstrømningsstilling

Som punkt 2 dersom aktuelt

DEL 1 Utdanningsplan for spesialiteten arbeidsmedisin med tidslinje for rotasjon internt og eksternt ved BHT

1.1 Utdanningsplan med tidslinje (tabell)

Formålet med utdanningsplan med tidslinje er å vise hvor utdanningen skal foregå, hvilke læringsmål som kan gjennomføres hvor, ønsket rekkefølge på gjennomføring av tjeneste og estimert tid for de ulike delene av utdanningsløpet.

Utdanningsplan			
Tid av utdanning	Helseforetak/Registrert utdanningsvirksomhet	Avdeling/læringssted	Læringsmål
0-5 år	BHT	BHT	<p>Helt: LM 6, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 32, 33, 38, 39, 40, 41, 48, 49, 50, 56, 57, 58, 59, 60, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 88, 95</p> <p>+ 100 vurderinger av arbeidsmedisinske problemstillinger i BHT (se LM 51, 52, 53, 54, 61, 62, 71, 73, 78, 83, 86, 87, 98, 111 og 115)</p> <p>Delvis: LM1, 2</p>
	OUS	Seksjon for miljø og arbeidsmedisin	<p>Helt: LM 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 51, 52, 53, 54, 55, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 85, 86, 87, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120</p>

1.2 Krav til kompetanse før rotasjon

I spesialiteten arbeidsmedisin er det to ulike utdanningsløp. LIS kan velge å ta hoveddelen av utdanningen i BHT, eller hoveddelen av utdanningen ved arbeidsmedisinsk sykehusavdeling. En regner med at det vil ta rundt 1,5 år å gjennomføre læringsmålene som kun kan oppnås i arbeidsmedisinsk sykehusavdeling, likeledes rundt 1,5 år på å gjennomføre læringsmålene som kun kan oppnås ved tjeneste i BHT.

BHT-ene vil være enten private eller kommunale/offentlige ordninger. Det må foreligge en skriftlig avtale mellom OUS og hver enkelt BHT om hvilke læringsmål i tabellen over, og læringsaktiviteter, som skal skje i BHT og hvilke ved Seksjon for miljø og arbeidsmedisin på OUS og samarbeidende avdelinger. Noen læringsmål kan oppfylles både i BHT og ved OUS.

DEL 2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten *arbeidsmedisin* fast ansettelse

Del 2 skal beskrive utdanningsplan for spesialiteten og er en forutsetning for godkjenning fra Helsedirektoratet. Hvilke læringsmål og hvilke arena som skal benyttes vil dokumenteres gjennom Kompetanseportalen Dossier og fylles ut i søknadsmalen til Helsedirektoratet. Helseforetaket må godkjennes som utdanningsvirksomhet i spesialistutdanningen av leger, i henhold til [Spesialistforskriften § 19 pkt. e\)](#) med Rundskriv.

Denne malen, del 2, skal gi en beskrivelse av hva en utdanningsplan må inneholde. Her skal det legges vekt på hvordan læringsmål oppnås, hvordan enheten har organisert seg bla. i forhold til internundervisning, forsknings aktiviteter og utvikling av akademisk og klinisk kompetanse.

Fra forskriften: § 19. Utdanningsvirksomhetenes ansvar for utdanningen e) *utarbeide en plan for hver av spesialitetene det søkes godkjenning for. Planen skal blant annet inneholde opplysninger om*

- *hvilke læringsmål virksomheten kan oppfylle*
- *hvilke læringsarenaer innenfor virksomheten som kan tilby de ulike læringsmålene*
- *hvilke læringsmål som kan tilbys ved andre virksomheter gjennom avtaler*
- *hvordan det vil legges til rette for supervisjon på de enkelte læringsarenaene*
- *hvordan veiledningen og vurderingen organiseres og gjennomføres i virksomheten*
- *hvordan virksomhetens spesialister skal benyttes i supervisjonen*
- *hvordan teoretisk undervisning inngår som del av spesialistutdanningen knyttet til de enkelte læringsmålene*
- *hvordan forskning inngår som en del av spesialistutdanningen*
- *hvordan virksomhetens akademiske og kliniske kompetanse skal benyttes for å oppnå læringsmålene knyttet til forskning.*

Oslo universitetssykehus HF har på overordnet nivå organisert utdanning av LIS på følgende måte:

a) Organisering og ansvars plassering:

OUS har ansvar for 45 spesialiseringer fordelt på 13 klinikker. Klinikkleder er øverst ansvarlig for LIS utdanning i sin klinikk med en tydelig delegering i lederlinjen beskrevet i nivå 1 prosedyre. Innen hver spesialitet opprettes det Utdanningsansvarlige overleger som sammen med nærmeste leder legger til rette for læringsarenaer som muliggjør oppnåelse av læringsmål/læringsaktiviteter, bidra til styrket supervisjon og veiledning, etablere struktur for vurderinger av LIS underveis. Utdanningsansvarlige overleger har ansvar for lokale utdanningsutvalg der også LIS er representert. Utdanningsutvalgenes mandat er å sørge for at alle LIS får veiledning og vurdering, utarbeide program for internundervisning, samt jobbe med struktur og innhold for å bedre LIS-utdanningen lokalt.

OUS oppretter en «utdanningskoordinerende overlege» knyttet til Utdanningsavdelingen, en stabsfunksjon for direktøren, som vil ha tett kontakt med utdanningsansvarlige overleger. Utdanningsavdelingen vil holde regelmessige møter i klinikkene der LIS også deltar og sørge for nødvendig støtte med hensyn til maler, veilederkurs, e-læring, vurderingskompetanse for klinikkene.

b) Veiledning og vurdering:

Veiledning skal organiseres med 1 time/mnd. i starten av LIS utdanningen. Etter hvert kan veiledning skje noe sjeldnere.

Det etableres vurderingskollegier lokalt. Hvert halvår legges det opp til et møte i vurderingskollegiet der aktuelle veiledere, utdanningsansvarlig overlege, nærmeste leder og aktuelle supervisører deltar. Her gjennomgås den enkelte LIS med hensyn til progresjon etter et validert skjema. Veileder, i samarbeid med utdanningsansvarlig overlege, følger opp LIS basert på innspill i vurderingskollegiet. Krav til gjennomføring er dokumentert i nivå 1 prosedyre og

retningslinjer for vurderingsmøter finnes i OUS styringssystem, e-håndbok.

c) **Kompetanseheving**

Veiledning skal organiseres med 1 time/mnd i starten av LIS utdanningen. Etter hvert kan veiledning skje noe sjeldnere.

Det etableres vurderingskollegier lokalt. Hvert halvår legges det opp til et møte i vurderingskollegiet der aktuelle veiledere, utdanningsansvarlig overlege, nærmeste leder og aktuelle supervisører deltar. Her gjennomgås den enkelte LIS med hensyn til progresjon etter et validert skjema. Veileder, i samarbeid med utdanningsansvarlig overlege, følger opp LIS basert på innspill i vurderingskollegiet. Krav til gjennomføring er dokumentert i nivå 1 prosedyre og retningslinjer for vurderingsmøter finnes i OUS styringssystem, e-håndbok.

Punktene over som gjelder for hele helseforetaket/virksomheten skal fylles inn i søknadskjema om godkjenning som utdanningsvirksomhet til Helsedirektoratet.

Avdelingens/seksjonens utdanningsplan

2.1.1. Hensikt og målsetting

Utdanningsplanen gjelder for Seksjon for miljø- og arbeidsmedisin, OUS, Ullevål.

Målet for utdanningsopplegget er å legge forholdene til rette for LIS, slik at disse kan tilegne seg nødvendige

- holdninger
- kunnskaper og
- ferdigheter

For senere å kunne utøve selvstendig spesialistarbeid innen arbeidsmedisin med et solid faglig fundament.

a) Holdninger

Det generelle holdningsaspektet i utdannelsesprosessen forventes tatt vare på gjennom "modellfunksjon" og den individuelle veiledningsprosessen. Visse sider ved holdningsutviklingen, så som faglig kritisk holdning til eget arbeid og faginformasjon generelt, kan også tas opp som temaer ved undervisningsmøtene.

b) Kunnskaper

Målet ved tjenesten i BHT er å bidra til at LIS skal få nødvendig kunnskaper, slik de fremkommer i fagets læringsmål, til å kunne utrede og vurdere risikoforhold knyttet til arbeidsmiljø innen ulike bransjer og arbeidsplasser, kunne kommunisere vurderinger og funn til ledere og arbeidstakere, kunne bistå virksomhetene i å forebygge arbeidsrelatert sykdom samt fremme funksjon og arbeidsevne, kunne gjennomføre lovpålagte helseundersøkelser, samt kunne yte medisinsk og yrkesrettet bistand til arbeidstakere med arbeidsrelatert sykdom og andre grunner til redusert arbeidsevne (syn, hørsel, graviditet, alder, språk, annen sykdom, rusmidler, m.m.).

Målet ved tjeneste på sykehusavdeling er å bidra til at LIS skal få kunnskap innen sentrale emner i klinisk arbeidsmedisin slik de fremkommer i fagets læringsmål og utvikle evnen til å anvende teoretisk kunnskap til å løse praktiske problemstillinger. Videre bidra til at LIS får bred kunnskap om arbeidsmedisinske arbeidsmetoder og problemstillinger slik det fremkommer av fagets læringsmål, og kunne anvende kunnskapen både i individrettet og grupperettet sykdomsforebyggende arbeid, samt i prosjektarbeid og forskning.

c) Ferdigheter

Utdanningskandidaten skal i tjenestetiden få praktisk og teoretisk opplæring for selvstendig å kunne

- utrede og vurdere pasienter med arbeidsmedisinske problemstillinger med spesiell vekt på risiko-/sannsynlighetsvurdering av det aktuelle arbeidet/arbeidsmiljøet som årsak til pasientens plager.
- gjøre arbeidsplassvurderinger basert på informasjon innhentet ved eget besøk og yrkeshygieniske målinger.
- skrive arbeidsmedisinske spesialisterklæringer basert på pasientvurdering og kunnskap om arbeidsplass/ arbeidsprosess.
- planlegge, lede gjennomføringen og vurdere resultatene av et arbeidsmedisinsk prosjektarbeid.

2.1.2. Beskrivelse av det enkelte sykehus/avdelingen(e) i helseforetaket

Seksjon for miljø og arbeidsmedisin, Oslo universitetssykehus, Ullevål er en av to arbeidsmedisinske sykehusavdelinger innenfor Helse Sør-Øst. Avdelingen gjennomfører poliklinisk utredning av pasienter med mistenkt arbeidsrelatert sykdom. Sentralt i utredningen er en vurdering av mulig årsakssammenheng mellom eksponering og sykdom. Vi gir også faglige råd til pasient, bedrift, bedriftshelsetjeneste og henvisende instans i forhold til tiltak for å redusere skadelig eksponering, videre medisinsk utredning og behandling, samt jobbfremtid. Vi samarbeider tverrfaglig med andre spesialiteter ved OUS, slik som lungemedisin, RAAO (regionalt senter for astma, allergi og overfølsomhet), hud, nevrologi, nevropsykologi, nevrofysiologi og karfysiologi. Avdelingen har også et tilbud til utredning av en del miljørelaterte sykdommer.

Seksjon for miljø og arbeidsmedisin gjennomfører prosjektarbeid samt klinisk og epidemiologisk forskning i samarbeid med ulike avdelinger ved OUS og med Statens arbeidsmiljøinstitutt. Avdelingen har ansvar for spesialistutdanning av leger i arbeidsmedisin ved kursvirksomhet og veiledning, undervisning av legestudenter, samt undervisning av annet helsepersonell innen arbeidsmedisinske fagemner. Dette med tanke på tidlig å kunne identifisere, forebygge og håndtere arbeidsrelatert sykdom.

LIS i arbeidsmedisin har tilgang til sykehusets fagmedisinske ressurser, inklusive et utmerket medisinsk bibliotek som suppleres med arbeidsmedisinsk bibliotek på STAMI og egen innkjøpt litteratur. I tillegg har legene tilgang til Internett for søk i aktuelle databaser fra egen PC.

Avdelingen holder til i et gammelt bygg sentralt på Ullevål sykehusområdet, noe som fungerer greit i forhold til det daglige virke samt samarbeidet med andre avdelinger ved sykehuset. Spesialister og LIS har kontor plasser i samme korridor. Kontorene er utstyrt med eget skrivebord, PC og telefon. Avdelingen har medisinsk teknisk utstyr bl.a. til å kunne undersøke lungefunksjon, hørsel, samt føleevne og fingerferdighet. I tillegg utstyr til å kunne gjennomføre yrkeshygieniske målinger ute på arbeidsplasser.

Avdelingen har ikke vaktplikter. Legenes ordinære arbeidstid er 40 timer ukentlig.

Avdelingen består av seksjonsoverlegestilling, fire overlegestillinger, seks LIS-stillinger hvorav tre er faste og tre er gjennomstrømningsstillinger, samt yrkeshygieniker og to sekretærer. Åtte leger er spesialister i arbeidsmedisin.

2.1.3. Utdanning

Utdanningsutvalget møtes fem ganger i året, ledes av UAO, og består av to LIS, seksjonsleder, yrkeshygieniker og UOA.

Seksjonen har eget introduksjonsprogram for nye LIS som inkluderer fadderordning, omvisning og orientering om avdelingens rutiner.

Det holdes ukentlig møte i avdelingen på én time der pasienter fra uken før legges frem og diskuteres. Gjennomgang av LIS-enes pasienter prioriteres.

Avdelingen har faste månedlige samarbeidsmøter med RAAO og med Lungemedisinsk avdeling, OUS der en drøfter felles pasientkasus. En av overlegene våre har en 20% stilling ved RAAO. Vi har også regelmessig pasientsamarbeid med Hudavdelingen på OUS, RH. Ved behov er det tilsvarende tverrfaglige møter med nevrolog og nevropsykolog ved Nevrologisk avdeling og Nevropsykologisk Laboratorium, OUS, RH.

Det er satt av fire timer ukentlig til faglig fordypning. Legene har tilgang til Internett for søk i aktuelle databaser og det medisinske fagbiblioteket ved UiO fra egen PC.

LIS-ene gis normalt permisjon med lønn til å delta i to eksterne obligatoriske kurs som arrangeres som ledd i spesialistutdannelsen og andre relevante kurs tilsammen inntil to uker årlig. Det gis permisjon med lønn for deltagelse i obligatorisk veiledningsgruppe for spesialiteten arbeidsmedisin, men uten utgiftsdekning.

Avdelingens leger vil også regelmessig delta på det årlige kontaktmøtet for de arbeidsmedisinske avdelingene i Norge.

Veileder sørger i samarbeid med LIS og UAO for at det utarbeides en individuell utdanningsplan med et utdanningsløp som fyller spesialitetens læringsmål jf. [Spesialistforskriften §21](#). Planen revideres ved behov, minimum en gang årlig.

Dersom utdanningsbehovene til LIS ikke kan oppfylles til ønsket tidspunkt (graviditet, sykdom, annet), vil spørsmålet om justering av utdanningsplan bli håndtert av seksjonsleder i samarbeid med LIS og veileder.

Seksjonen legger til rette for at legespesialistene får hensiktsmessig opplæring, etterutdanning og videreutdanning ut fra sine fagmedisinske ønsker, seksjonens behov for fagmedisinsk og forskningsmessig kompetanse og som veiledere for LIS jf. [Lov om spesialisthelsetjenester](#), § 3-10.

Legespesialistene følger internundervisningen og har årlig mulighet for å delta på kurs 10 dager i tillegg til overlegepermisjon. Det rulleres på overlegepermisjon mellom overlegene.

Seksjonsleder koordinerer og planlegger etterutdanning av ferdige spesialister i samarbeid utdanningsutvalget og med den enkelte.

2.1.4. Veiledning og faglig utvikling (leger i spesialisering)

LIS får ved oppstart av tjenesten tildelt veileder som alle er spesialister i arbeidsmedisin og har gjennomgått veilederutdanning i regi OUS. Møtefrekvens og øvrig innhold avtales mellom den enkelte LIS og veileder. Veiledning blir organisert med en time/mnd i starten av LIS utdanningen. Etter hvert kan veiledning skje noe sjeldnere. I tillegg kan LIS-leger ta direkte kontakt med overlege som har spesiell kompetanse på emneområder.

Den viktigste læringsituasjon er LIS-enes egne daglige arbeid. Det sentrale her er polikliniske undersøkelser og utredninger av pasienter som er henvist til arbeidsmedisinsk vurdering. Sentralt i utredningen er en vurdering av mulig årsakssammenheng mellom eksponering og sykdom. I tillegg er det ønske om mer utadrettet virksomhet i form av samarbeid med BHT, forebyggende tiltak bransjevis eller i enkeltbedrifter som følge av problemstillinger som dukker opp under utredning av pasienter rundt eksponering og sykdom.

Veiledning under tjenestetiden i BHT, må organiseres av daglige leder i BHT i samarbeid med LIS og BHT. Veileder skal i følge [Spesialistforskriften §25](#) være godkjent spesialist i arbeidsmedisin. HelseDirektoratet kan imidlertid, dersom særlige hensyn tilsier det, etter søknad fra utdanningsvirksomhet gi tidsavgrenset fritak fra kravet å være godkjent spesialist når det gjelder spesialitetene i arbeidsmedisin, samfunnsmedisin og allmennmedisin. Hyppighet av veiledning skal som ved tjenesten på sykehusavdeling være organisert med en time/mnd i starten av LIS utdanningen. Etter hvert kan veiledning skje noe sjeldnere. Det må foreligge skriftlig samarbeidsavtale mellom OUS og BHT som regulerer tjenestetid og innhold slik at fagets læringsmål og tilhørende læringsaktiviteter blir oppfylt. BHT må være godkjent som Registrert utdanningsvirksomhet i arbeidsmedisin av HelseDirektoratet. Daglig leder i BHT kvitterer ut læringsmål sammen med LIS og veileder etter hvert som de oppfylles.

Faget arbeidsmedisin har eget to-årig gruppeveiledningsprogram som organiseres av Legeforeningen ved veiledningskoordinator i arbeidsmedisin.

2.1.5. Supervisjon av leger i spesialisering

Supervisjon av LIS skjer dels ved uformell daglig kontakt mellom utdanningskandidat og overordnede leger, dels ved regelmessige møter med veileder.

Det læringsmessige innhold og utbytte av supervisjonen er i stor grad avhengig av at LIS presenterer forberedte problemstillinger ut i fra sine behov. Vi ser det som viktig at veileder prioriterer LIS- legenes pasienter samt tar initiativ til og setter av tid til supervisjon.

Under tjeneste i BHT kan supervisjon også med fordel skje ved kontakt med andre yrkesgrupper. For eksempel kan yrkeshygieniker gi supervisjon ved yrkeshygieniske kartlegginger og måling av eksponering i arbeidsatmosfære, fysioterapeut ved risikovurdering og kartlegging av ergonomiske forhold og organisasjonspsykolog ved psykososiale og organisatoriske problemstillinger. Dette må avtales lokalt med den enkelte BHT.

2.1.6. Felles kompetansemål (FKM)

OUS er i ferd med å utarbeide et Års-hjul for FKM som vil innebære at et halvår er forbeholdt opplæring av overlegene, og et halvår for LIS- ene. Planen er å iverksette seminarene fra 2020, Års-hjulet vil bli ferdig i løpet av 2019.

2.1.7. Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål og egnethet

Det er etablert et vurderingskollegium ved avdelingen som består av veiledere, UAO og seksjonsleder. Hvert halvår vil vurderingskollegiet møtes der aktuelle veiledere, UAO og seksjonsleder deltar. Her gjennomgås den enkelte LIS med hensyn til faglig progresjon etter et validert skjema (MINI-CEX). LIS skal ikke selv delta i disse vurderingsmøtene. Veileder, i samarbeid med UAO, følger opp LIS basert på innspill i vurderingskollegiet.

LIS-ene fyller ut læringsaktiviteter i dossier fortløpende ved egenregistrering og ved å be om nødvendige godkjenninger fra veileder. Endelig signering av oppnådde læringsmål gjøres av seksjonsleder ved sykehusavdeling og av daglig leder ved tjeneste i BHT. Dette i samråd med LIS og veileder.

2.1.8. Internundervisning

Avdelingen har ukentlig internundervisning på 1 ½ time der målet er at alle sentrale emner hvert 2-3 år er gått igjennom inkludert praktiske ferdigheter. Avdelingen sørger for at LIS-legene får opplæring i praktiske ferdigheter som beskrevet i læringsmålene for arbeidsmedisin. Under den ukentlige internundervisningen kan LIS-legene av og til legge frem pasientkasus som blir drøftet i kombinasjon med litteratursøk og faglig innlegg. LIS-legene får alle med jevne mellomrom ansvar for å legge frem et emne på internundervisningen. LIS-legene har mulighet til å delta på fredagsmøtet på Statens arbeidsmiljøinstitutt (Stami).

Leger i utdanningsstilling ved Stami deltar som regel ved avdelingens systematiske undervisning og bedriftsbesøk.

Litteratur som skal gjennomgås sendes ut i forkant. PP-presentasjoner sendes ut i forkant eller etter undervisningen. Disse lagres også til senere bruk på avdelingens hjemmeområde (intranettet).

Eksempel på plan for internundervisning og bedriftsbesøk:

Dato	Tid	Emne	Ansvarlig (navn/stillings- betegnelse)
02.01	10.30- 12.00	Eksposering for kvikksølv, bly og kadmium hos ansatte på forbrenningsanlegg	LIS
09.01	10.30- 12.00	Bedriftsbesøk Fredrikstad Industri, næringsmidler kl 10-12 Industri, kjemiske råvarer kl 13-15	LIS
16.01	10.30- 12.00	Støy Målemetoder og kartlegging	Yrkeshygieniker
23.01	09.00- 16.00	KOLS	Overlege
30.01	10.30- 12.00	Forskningsutvalget/ orientering om prosjekter	Overlege

Eksempel på langtidsplan for temaer i internundervisningen:

Periode	Emne
1. halvår	Arbeidsrelatert astma
	Inneklima
2. halvår	Støvlungesykdom

	Håndeksem
3. halvår	Hånd-arm vibrasjonssyndrom
	Tungmetaller

2.1.9. Forskningsaktiviteter

Avdelingen har eget forskningsutvalg som møtes én gang pr måned med tanke på bl.a. planlegging av forskningsaktiviteter. Avdelingen ønsker å få opp forskningsaktiviteten og har ønske om at leger ved seksjonen tar en PhD. Det har tidligere vært egen forskerstilling ved avdelingen, men denne er for tiden ubesatt. Avdelingen har publisert flere kasuistikker og kohortstudier de siste årene i samarbeid med Lungeavdelingen og Hudavdelingen ved OUS. Videre inngår ansatte i forskningsprosjekter med STAMI, Nasjonalt Folkehelseinstitutt og Kreftregisteret, samt i prosjektarbeid med NAV. Avdelingen har rundt fire publikasjoner årlig, hvorav to er kasuistikker.

Det arrangeres kurs i forskningsmetodikk ved sykehuset som LIS har anledning til å delta på. LIS sine veiledningsoppgaver blir lagt frem på internundervisningen og andre gjennomførte prosjekter legges også frem.

Bak vurderingene i pasientsakene ligger vitenskapelig dokumentasjon og ofte litteratursøk.

Vi ønsker at LIS skal kunne gjennomføre et eget prosjekt med planlegging, gjennomføring, rapportskrivning og publikasjon, eventuelt i samarbeid med en annen institusjon eller en BHT. Tre av legene har PhD, og ytterligere en fra årsskiftet 2019-20.

2.1.10. Evaluering og revisjon av utdanningsplanen

Utdanningsaktivitetene evalueres én gang årlig i løpet av februar måned initiert av UAO. LIS-legene gjennomfører først et møte der de drøfter hva de mener fungerer godt og hva som kan forbedres når det gjelder spesialistutdanningen ved avdelingen. Deretter drøftes innspill fra LIS i utdanningsutvalget. Eventuelle justeringer i utdanningsplanen føres i pennen innen 1. mars.

2.1.11. Annet

LIS kan benytte og har tilgang på de arbeidsmedisinske veiledningene som er publisert på norsk elektronisk legehåndbok (NEL). Disse beskriver nasjonale retningslinjer for utredning av ulike typer arbeidsrelatert sykdom og ulike typer problemstillinger LIS kan møte i BHT.

2.2 Utdanningsplan for spesialiteten arbeidsmedisin gjennomstrømning

LIS i arbeidsmedisin kan velge å ta hoveddelen av utdanningen i BHT. Disse vil være enten private eller kommunale/offentlige ordninger. Det må foreligge en skriftlig avtale mellom OUS og hver enkelt BHT om hvilke læringsmål og læringsaktiviteter som skal skje i BHT og hvilke ved Seksjon for miljø og arbeidsmedisin på OUS.

En regner med at det vil ta rundt 1,5 år å gjennomføre læringsmålene som kun kan oppnås ved arbeidsmedisinsk sykehusavdeling.

LIS-ene fyller ut læringsaktiviteter i dossier fortløpende ved egenregistrering og ved å be om nødvendige godkjenninger av læringsaktiviteter fra veileder og supervisorer.

En vil anbefale at BHT etablerer halvårlige vurderingsmøter der en gjennomgår den enkelte LIS med hensyn til faglig progresjon. LIS skal ikke selv delta i disse vurderingsmøtene. Veileder, i samarbeid med daglig leder følger opp LIS basert på innspill i vurderingsmøtet. Endelig signering av oppnådde læringsmål for tjeneste utført i BHT gjøres av daglig leder i BHT. Dette i samråd med LIS, veileder og supervisorer.

